

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

6 avril 2021

PROPOSITION DE LOI**portant le Livre 1er “Dispositions générales”
du Code civil****AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
N° 68.946/2 DU 26 MARS 2021**

*Voir:***Doc 55 1805/ (2020/2021):**

001: Proposition de loi de MM. Geens et Aousti, Mmes Gilson, Hugon et Gabriëls et MM. Segers et Van Hecke.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

6 april 2021

WETSVOORSTEL**houdende Boek 1 “Algemene bepalingen”
van het Burgerlijk Wetboek****ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
NR. 68.946/2 VAN 26 MAART 2021**

*Zie:***Doc 55 1805/ (2020/2021):**

001: Wetsvoorstel van de heren Geens en Aousti, de dames Gilson, Hugon en Gabriëls en de heren Segers en Van Hecke.

04390

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de numering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurd papier)

Le 2 mars 2021, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par la Présidente de la Chambre des représentants à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur une proposition de loi 'portant le Livre 1er "Dispositions générales" du Code civil', déposée par MM. Koen GEENS et Khalil AOUASTI, Mmes Nathalie GILSON, Claire HUGON et Katja GABRIËLS et MM. Ben SEGERS et Stefaan VAN HECKE (*Doc. parl.*, Chambre, 2020-2021, n° 55-1805/001).

La proposition a été examinée par la deuxième chambre le 26 mars 2021. La chambre était composée de Pierre VANDERNOOT, président de chambre, Patrick RONVAUX et Christine HOREVOETS, conseillers d'État, Jacques ENGLEBERT, assesseur, et Béatrice DRAPIER, greffier.

Le rapport a été présenté par Pauline LAGASSE, auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Pierre VANDERNOOT.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 26 mars 2021.

*

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation limite son examen au fondement juridique de la proposition¹, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, la proposition appelle les observations suivantes.

RECEVABILITÉ

La proposition soumise pour avis reprend notamment les articles 5.4. à 5.7 en projet du Code civil de l'avant-projet de loi 'portant création d'un Code civil et y insérant un Livre 5 "Les obligations"', sur lequel la section de législation du Conseil d'État a donné l'avis n° 63.268/2 le 23 mai 2018².

Lorsque la section de législation a donné un avis, elle a épuisé la compétence que lui confère la loi et il ne lui appartient dès lors pas de se prononcer à nouveau sur les dispositions déjà examinées, qu'elles aient été revues pour tenir compte des observations formulées dans le premier avis ou qu'elles demeurent inchangées. Il en va différemment lorsqu'il est envisagé d'insérer dans le texte des dispositions entièrement nouvelles, sur le contenu desquelles la section de législation n'a pu se prononcer lors de l'examen initial du dossier: en pareil cas, une nouvelle consultation de la section de législation est requise, l'avis portant alors uniquement sur les dispositions

¹ * S'agissant d'une proposition de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

² <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/avis/63268.pdf>.

Op 2 maart 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Voorzitster van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een wetsvoorstel 'houdende Boek 1 "Algemene bepalingen" van het Burgerlijk Wetboek', ingediend door de heren Koen GEENS et Khalil AOUASTI, de dames Nathalie GILSON, Claire HUGON et Katja GABRIËLS et de heren Ben SEGERS et Stefaan VAN HECKE (*Parl. St.*, Kamer, 2020-21, nr. 55-1805/001).

Het voorstel is door de tweede kamer onderzocht op 26 maart 2021. De kamer was samengesteld uit Pierre VANDERNOOT, kamer-voorzitter, Patrick RONVAUX en Christine HOREVOETS, staatsraden, Jacques ENGLEBERT, assessor, en Béatrice DRAPIER, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Pauline LAGASSE, auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Pierre VANDERNOOT.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 26 maart 2021.

*

Aangezien de adviesaanvraag ingediend is op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten 'op de Raad van State', gecoördineerd op 12 januari 1973, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het voorstel¹, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat die drie punten betreft, geeft het voorstel aanleiding tot de volgende opmerkingen.

ONTVANKELIJKHEID

Het om advies voorgelegde voorstel neemt onder meer de ontworpen artikelen 5.4 tot 5.7 van het Burgerlijk Wetboek over van het voorontwerp van wet 'tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van Boek 5 "Verbintenissen" in dat Wetboek', waarover de afdeling Wetgeving van de Raad van State op 23 mei 2018 advies 63.268/2 uitgebracht heeft.²

Wanneer de afdeling Wetgeving een advies gegeven heeft, heeft ze de bevoegdheid opgebruikt die ze krachtens de wet heeft; het komt haar derhalve niet toe om zich opnieuw uit te spreken over de reeds onderzochte bepalingen, ongeacht of die herzien zijn teneinde rekening te houden met de opmerkingen die in het eerste advies gemaakt zijn, dan wel ongewijzigd blijven. Dat geldt niet wanneer overwogen wordt om in de tekst volledig nieuwe bepalingen in te voegen over de inhoud waarvan de afdeling Wetgeving zich niet heeft kunnen uitspreken bij het oorspronkelijke onderzoek van het dossier: in zo'n geval moet de afdeling Wetgeving weer om

¹ * Aangezien het om een wetsvoorstel gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² <http://www.raadvst-consetat.be/dbx/adviezen/63268.pdf>.

nouvelles. Il en va aussi différemment quand interviennent, après le premier avis, des éléments juridiques nouveaux, de nature à justifier un nouvel examen du texte par la section de législation: en pareille hypothèse, le nouvel examen du texte a pour objet l'incidence de ces éléments juridiques nouveaux sur le texte en cause.

En l'espèce, l'article 1.3, alinéa 1er, proposé correspond à l'article 5.4 en projet du Code civil de l'avant-projet précité.

L'article 1.5 proposé reprend les alinéas 2 à 4 de l'article 5.5 en projet du Code civil de l'avant-projet précité (les modifications de forme apportées à l'alinéa 3 de l'article 1.5 n'en modifient pas la portée). Ce faisant, la proposition répond en outre à une observation formulée par la section de législation dans son avis n° 63.268/2.

L'article 1.8 proposé correspond à l'article 5.6 en projet du Code civil de l'avant-projet précité.

L'article 1.10 proposé correspond à l'article 5.7 en projet du Code civil de l'avant-projet précité.

Ces dispositions ne seront dès lors pas examinées, la section de législation ayant épuisé sa compétence à leur égard.

L'examen a donc porté sur les articles 1.1, 1.2, 1.3, alinéa 2, 1.4, 1.6, 1.7, 1.9 et 1.11 du Code civil proposés par l'article 2 et sur les articles 1, 3 et 4 de la proposition.

EXAMEN DE LA PROPOSITION

Article 2

Article 1.1 proposé du Code civil (“Sources”)

Il est renvoyé à l'observation n° 2 formulée sous l'article 5.13 proposé du Code civil dans l'avis n° 68.947/2 donné ce jour sur la proposition de loi ‘portant le Livre 5 “Les obligations” du Code civil’.

Article 1.2 proposé du Code civil (“Application de la loi dans le temps”)

Il résulte du commentaire de cette disposition que l'intention des auteurs de la proposition est de consacrer, au sein de l'article 1.2, alinéa 1er, proposé, la jurisprudence de la Cour constitutionnelle concernant le principe de la non-rétroactivité des lois.

advies verzocht worden, welk advies dan alleen op de nieuwe bepalingen betrekking heeft. Dat geldt evenmin wanneer na het eerste advies nieuwe juridische gegevens opduiken die kunnen rechtvaardigen dat de afdeling Wetgeving de tekst opnieuw onderzoekt: in zo'n geval heeft het nieuwe onderzoek van de tekst betrekking op de weerslag van die nieuwe juridische gegevens op de betrokken regeling.

In casu stemt het voorgestelde artikel 1.3, eerste lid, overeen met het ontworpen artikel 5.4 van het Burgerlijk Wetboek van het voormelde voorontwerp.

Het voorgestelde artikel 1.5 neemt het tweede tot het vierde lid van het ontworpen artikel 5.5 van het Burgerlijk Wetboek over van het voormelde voorontwerp (de formelijke wijzigingen die in het derde lid van artikel 1.5 aangebracht worden, wijzigen de strekking ervan niet). Het voorstel komt aldus ook tegemoet aan een opmerking die de afdeling Wetgeving in advies 63.268/2 gemaakt heeft.

Het voorgestelde artikel 1.8 stemt overeen met het ontworpen artikel 5.6 van het Burgerlijk Wetboek van het voormelde voorontwerp.

Het voorgestelde artikel 1.10 stemt overeen met het ontworpen artikel 5.7 van het Burgerlijk Wetboek van het voormelde voorontwerp.

Aangezien de afdeling Wetgeving haar bevoegdheid ten aanzien van die bepalingen uitgeput heeft, moeten ze dan ook niet onderzocht worden.

Het onderzoek had dus betrekking op de artikelen 1.1, 1.2, 1.3, tweede lid, 1.4, 1.6, 1.7, 1.9 en 1.11 van het Burgerlijk Wetboek die bij artikel 2 voorgesteld worden en op de artikelen 1, 3 en 4 van het voorstel.

ONDERZOEK VAN HET VOORSTEL

Artikel 2

Voorgesteld artikel 1.1 van het Burgerlijk Wetboek (“Bronnen”)

Er wordt verwezen naar opmerking 2 die over het voorgestelde artikel 5.13 van het Burgerlijk Wetboek gemaakt wordt in advies 68.947/2 dat vandaag uitgebracht is over het wetsvoorstel ‘houdende Boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek’.

Voorgesteld artikel 1.2 van het Burgerlijk Wetboek (“Toepassing van de wet in de tijd”)

Uit de toelichting bij die bepaling blijkt dat het de bedoeling is van de indieners van het voorstel om in het voorgestelde artikel 1.2, eerste lid, de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten te verankeren.

Il ressort de cette jurisprudence que, d'après la Cour, la non-rétroactivité des lois constitue un principe général de droit qui est notamment exprimé par l'article 1er du Code civil, principe général que la Cour est habilitée à contrôler lorsqu'il est lu en combinaison avec les articles 10 et 11 de la Constitution³.

La Cour constitutionnelle précise ce qui suit à propos de ce principe:

“La non-rétroactivité des lois est une garantie ayant pour but de prévenir l'insécurité juridique. Cette garantie exige que le contenu du droit soit prévisible et accessible, de sorte que le justiciable puisse prévoir, dans une mesure raisonnable, les conséquences d'un acte déterminé au moment où cet acte est accompli. La rétroactivité ne se justifie que si elle est indispensable à la réalisation d'un objectif d'intérêt général.

S'il s'avère en outre que la rétroactivité a pour but ou pour effet que l'issue de l'une ou l'autre procédure juridictionnelle soit influencée dans un sens déterminé ou que les juridictions soient empêchées de se prononcer sur une question de droit bien précise, la nature du principe en cause exige que des circonstances exceptionnelles ou des motifs impérieux d'intérêt général justifient l'intervention du législateur, laquelle porte atteinte, au préjudice d'une catégorie de citoyens, aux garanties juridictionnelles offertes à tous⁴.

Quant à l'article 1.2, alinéa 1er, proposé du Code civil, il énonce ce qui suit:

“La loi ne dispose que pour l'avenir. Elle n'a pas d'effet rétroactif à moins qu'elle le prévienne expressément dans l'intérêt général”.

Le dispositif assouplit le principe de non-rétroactivité des lois en prévoyant simplement que la loi autorise la rétroactivité “dans l'intérêt général” et en ne reprenant ni l'exigence du caractère “indispensable” de la rétroactivité “à la réalisation d'un objectif d'intérêt général” ni la réserve relative à l'incidence de la loi sur “l'issue de l'une ou l'autre procédure juridictionnelle” ou relative à la circonstance qu'elle empêcherait les juridictions “de se prononcer sur une question de droit bien précise”.

Le dispositif s'expose en conséquence aux mêmes critiques de constitutionnalité en ce qu'il s'écarter de la jurisprudence précitée. Il doit être revu pour les rencontrer.

Uit die rechtspraak blijkt dat de niet-retroactiviteit van de wetten volgens het Hof een algemeen rechtsbeginsel vormt dat met name uitgedrukt is in artikel 1 van het Burgerlijk Wetboek, en waarvan de controle tot de bevoegdheid van het Hof behoort wanneer dat artikel gelezen wordt in samenhang met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.³

Het Grondwettelijk Hof wijst in verband met dat beginsel op het volgende:

“De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat eenieder in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer zij onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.

Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.⁴

Het voorgestelde artikel 1.2, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek luidt op zijn beurt als volgt:

“De wet beschikt alleen voor de toekomst. Zij heeft geen terugwerkende kracht tenzij ze dit uitdrukkelijk bepaalt in het algemeen belang.”

Het dispositief voorziet in een versoepeling van het beginsel van de niet-retroactiviteit van de wetten door gewoon te bepalen dat de wet de terugwerkende kracht “in het algemeen belang” toestaat en door noch het vereiste over te nemen dat de terugwerkende kracht “onontbeerlijk” moet zijn “voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang”, noch het voorbehoud met betrekking tot de invloed van de wet op “de afloop van een gerechtelijke procedure” of met betrekking tot de omstandigheid dat ze de rechtscolleges zou verhinderen “zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag”.

Door af te wijken van de voornoemde rechtspraak geeft het dispositief dan ook aanleiding tot dezelfde grondwettigheidsbezwaren. Het moet herzien worden teneinde daaraan tegemoet te komen.

³ C.C., 26 avril 2018, n° 51/2018, B.12.2. Voir dans le même sens les arrêts n° 100/2003 du 17 juillet 2003, B.11.6, et n° 39/2006 du 8 mars 2006, B.4 et B.5.1.

⁴ Voir par exemple: C.C., 24 septembre 2020, n° 118/2020, B.25.

³ GwH 26 april 2018, nr. 51/2018, B.12.2. Zie in dezelfde zin arrest nr. 100/2003 van 17 juli 2003, B.11.6, en arrest nr. 39/2006 van 8 maart 2006, B.4 en B.5.1.

⁴ Zie bijvoorbeeld: GwH 24 september 2020, nr. 118/2020, B.25.

Article 1.6 proposé du Code civil
(“Terme et condition”)

Selon l'article 1.6 proposé,

“[à] moins que la loi ou sa nature s’y oppose, les effets d’un acte juridique peuvent être affectés d’un terme ou d’une condition”.

Le commentaire de cette disposition la précise comme suit:

“Il y a un terme lorsque l’effet juridique dépend d’un événement futur certain. Il y a une condition lorsque l’effet juridique dépend d’un événement futur incertain”.

Ce faisant, il annonce les définitions données aux notions de terme et de condition par les articles 5 139 et 5 149 du Code civil proposés par la proposition de loi ‘portant le Livre 5 “Les obligations” du Code civil’⁵, qui fait l’objet de l’avis n° 68.947/2 donné ce jour par la section de législation. Ces dispositions sont libellées comme suit:

– Article 5 139:

“L’obligation est conditionnelle lorsque son exigibilité ou son extinction dépend d’un événement futur et incertain.

La condition est suspensive lorsque sa réalisation rend l’obligation exigible. La condition est résolutoire lorsque sa réalisation entraîne l’extinction de l’obligation”⁶.

– Article 5 149:

“L’obligation est à terme lorsque son exigibilité ou son extinction est différée jusqu’à la survenance d’un événement futur et certain, encore que la date en soit incertaine.

Le terme est suspensif lorsque son échéance rend l’obligation exigible. Le terme est extinctif lorsque son échéance entraîne l’extinction de l’obligation”⁷.

Il appartient au législateur d’apprécier si ces définitions, vu leur caractère transversal, ne gagneraient pas à être déplacées à l’article 1.6 proposé du Code civil.

Voorgesteld artikel 1.6 van het Burgerlijk Wetboek
(“Tijdsbepaling en voorwaarde”)

Het voorgestelde artikel 1.6 luidt als volgt:

“Tenzij de wet of haar aard zich daartegen verzet, kunnen de gevolgen van een rechtshandeling aan een tijdsbepaling of een voorwaarde worden verbonden.”

In de artikelsgewijze toelichting wordt die bepaling als volgt verduidelijkt:

“Er geldt een tijdsbepaling wanneer het rechtsgevolg afhankelijk is van een toekomstige zekere gebeurtenis. Er geldt een voorwaarde wanneer het rechtsgevolg afhankelijk is van een toekomstige onzekere gebeurtenis.”

Aldus wordt in de toelichting vooruitgelopen op de definities die van de begrippen “tijdsbepaling” en “voorwaarde” gegeven worden in de voorgestelde artikelen 5 139 en 5 149 van het Burgerlijk Wetboek van het wetsvoorstel ‘houdende Boek 5 “Verbintenissen” van het Burgerlijk Wetboek’⁵, waarover de afdeling Wetgeving vandaag advies 68.947/2 uitgebracht heeft. Die bepalingen luiden als volgt:

– Artikel 5 139:

“Een verbintenis is voorwaardelijk wanneer de opeisbaarheid of het tenietgaan ervan afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis.

De voorwaarde is opschortend wanneer de vervulling ervan de verbintenis opeisbaar maakt. De voorwaarde is ontbindend wanneer de vervulling ervan het tenietgaan van de verbintenis teweegbrengt.”⁶

– Artikel 5 149:

“Een verbintenis is met tijdsbepaling wanneer de opeisbaarheid of het tenietgaan ervan wordt uitgesteld totdat een toekomstige en zekere gebeurtenis zich voordoet, ook al is de datum ervan onzeker.

De tijdsbepaling is opschortend wanneer het verstrijken ervan de verbintenis opeisbaar maakt. De tijdsbepaling is uitdovend wanneer het verstrijken ervan het tenietgaan van de verbintenis teweegbrengt.”⁷

Aangezien het hier om transversale definities gaat, staat het aan de wetgever om te beoordelen of ze niet beter naar het voorgestelde artikel 1.6 van het Burgerlijk Wetboek verplaatst zouden worden.

⁵ Doc. parl., Chambre, 2020-2021, n° 55-1806/001.

⁶ Ibidem, p. 333.

⁷ Ibidem, p. 336.

⁵ Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1806/001.

⁶ Ibidem, p. 333.

⁷ Ibidem, p. 336.

Article 1.7 proposé du Code civil
("Calcul des délais")

1. Ce n'est que de manière très implicite et d'ailleurs incertaine que le paragraphe 3 et surtout le paragraphe 4, alinéa 1er, proposés semblent considérer que le samedi n'est pas un jour ouvrable.

Cela devrait apparaître plus clairement du dispositif par une définition de la notion de "jour ouvrable".

2. La portée de la règle énoncée par le paragraphe 4, alinéa 2, n'apparaît pas clairement.

Elle devrait être précisée à tout le moins dans les documents qui refléteront les travaux parlementaires, lesquels mentionneront à cet effet des exemples pertinents de son application éventuelle.

La même observation vaut pour le paragraphe 6, alinéa 2.

Article 1.9 proposé du Code civil
("Bonne foi subjective")

Après avoir énoncé à l'alinéa 1er que "[l]a bonne foi est présumée", l'article 1.9 proposé prévoit en son alinéa 2 qu'une personne est de mauvaise foi "lorsqu'elle connaît les faits ou l'acte juridique auxquels doit se rapporter sa bonne foi [...]".

Le commentaire de la disposition précise ce qui suit:

"Les faits juridiques et les actes juridiques sont en principe opposables *erga omnes*. Cela signifie qu'ils valent à l'égard des tiers[,] que ceux-ci aient ou non connaissance de leur existence. Toutefois, les tiers sont parfois protégés par le fait que cette opposabilité est rendue dépendante de leur connaissance. À présent, leur bonne foi est présumée (alinéa 1er). En principe, les tiers n'ont pas d'obligation d'investigation. Il est néanmoins admis que l'on n'est pas de bonne foi si, certes, on ne connaissait pas les faits ou le droit mais que dans les circonstances données on aurait dû les connaître (alinéa 2). Deux cas sont à considérer"⁸.

La suite du commentaire décrit les deux cas en question comme, d'une part, l'hypothèse dans laquelle la loi prévoit un système de publicité que les tiers sont censés consulter et, d'autre part, l'hypothèse dans laquelle un juge estime que le tiers concerné, qu'il ait ou non connaissance de ces faits ou du droit, aurait dû les connaître dans les circonstances données, son ignorance reposant en l'occurrence sur sa négligence.

Telle qu'elle est rédigée, la première alternative contenue à l'alinéa 2 de la disposition proposée ne permet pas de déterminer ce que les auteurs de la proposition entendent couvrir comme hypothèse.

⁸ Doc. parl., Chambre, 2020-2021, n° 55-1805/001, p. 22.

Voorgesteld artikel 1.7 van het Burgerlijk Wetboek
("Berekening termijnen")

1. In de voorgestelde paragraaf 3 en vooral in de voorgestelde paragraaf 4, eerste lid, lijkt er slechts zeer impliciet en ook niet met zekerheid van uitgegaan te worden dat de zaterdag geen werkdag is.

Dat zou duidelijker tot uiting moeten komen door in het dispositief een definitie te geven van het begrip "werkdag".

2. De strekking van de regel vervat in paragraaf 4, tweede lid, komt niet duidelijk tot uiting.

Wat de strekking ervan is, zou in elk geval aangegeven moeten worden in de stukken die een weergave zullen zijn van de parlementaire voorbereiding, waarin met het oog daarop relevante voorbeelden gegeven moeten worden van de mogelijke toepassing van die regel.

Dezelfde opmerking geldt voor paragraaf 6, tweede lid.

Voorgesteld artikel 1.9 van het Burgerlijk Wetboek
("Subjectieve goede trouw")

Terwijl in het eerste lid staat dat "[d]e goede trouw wordt vermoed", wordt in het tweede lid van het voorgestelde artikel 1.9 bepaald dat een persoon te kwader trouw is "wanneer hij de feiten of de rechtshandeling, waarop zijn goede trouw betrekking moet hebben, kende (...)".

In de toelichting bij die bepaling staat het volgende:

"Rechtsfeiten en rechtshandelingen zijn in beginsel tegenwerpelijk *erga omnes*. Dit wil zeggen dat ze gelden tegenover derden[,] ongeacht of die kennis hebben van het bestaan ervan. Soms worden de derden echter beschermd doordat deze tegenwerpelijkheid afhankelijk wordt gemaakt van hun kennis. Welnu, hun goede trouw wordt vermoed (eerste lid). Op de derden rust in beginsel geen onderzoeksplicht. Evenwel wordt aangenomen dat men niet te goeder trouw is wanneer men de feiten of het recht weliswaar niet kende, maar in de gegeven omstandigheden had behoren te kennen (tweede lid). Te denken valt aan twee gevallen."⁸

Verder in de toelichting worden de twee bedoelde gevallen enerzijds omschreven als het geval waarin de wet voorziet in een systeem van publiciteit dat derden geacht worden te raadplegen en anderzijds als het geval waarin een rechter oordeelt dat de betrokken derde, ongeacht of deze de feiten of het recht al dan niet kende, deze in de gegeven omstandigheden had behoren te kennen, aangezien zijn onwetendheid *in casu* op zijn onzorgvuldigheid berust.

Uit de wijze waarop de eerste mogelijkheid in het tweede lid van de voorgestelde bepaling omschreven wordt, kan niet opgemaakt worden welk geval de indieners van het voorstel beogen te regelen.

⁸ Parl.St. Kamer 2020-21, nr. 55-1805/001, 22.

Sa rédaction sera revue afin de mieux traduire la volonté du législateur.

*

Le greffier,

Béatrice DRAPIER

Le président,

Pierre VANDERNOOT

De redactie ervan moet herzien worden teneinde de wil van de wetgever beter weer te geven.

*

De griffier,

Béatrice DRAPIER

De voorzitter,

Pierre VANDERNOOT